

Iskolaérett-e a gyerekem?

A közhiedelemmel ellentétben az iskolaérettség nem „okosságot”, „tehetséget” jelent, hanem bizonyos testi-lelki, értelmi, szociális érettséget, az idegrendszeri működések fejlettségi színvonalát arra nézve, hogy a gyermek érett az iskolai életre, terhelhetőségre

5 és 7 éves kor között ebben akár másfél éves eltérések is lehetnek a gyermekek között. A spontán érés során, legkésőbb 7-8 éves korára valamennyi gyermek eléri az iskolai tanulmány megkezdéséhez szükséges színvonalat, talán a lányok kicsit korábban, mint a fiúk.

Az iskolaérettség eldöntéséhez legtöbbször elegendő a nagycsoportosok óvodai vizsgálata, ám szükség esetén az óvónők és a szülők kérésére a területileg illetékes nevelési tanácsadók szakemberei vizsgálják meg a gyermekeket.

Testi-biológiai érettség

A testi-biológiai érettség megállapítása figyelembe veszi egy iskolai terhelhetőséghez szükséges, életkorhoz megfelelő testmagasságot (120–130 cm) és

testsúlyt (18–20 kg) a gyermek testi fejlettségének jelzésekként. Szükséges még a megfelelő mozgáskoordináció a nagymozgásokban és a finommozgásokban. A „kezesség” kialakult mivolta, a kéz-láb-szem dominancia összerendezettsége, a látásmozgás összhangja.

Pszichikus alkalmasság

A pszichikus alkalmasság a beszédfejlettség, értelmi fejlettség, érzelmi-akarati élet színvonala és szabályozottsága, feladattudat, szabályok elfogadása, céltartás. A beszéd tisztasága, szókinés. Aktív figyelem és összpontosító képesség, emlékezeti felidézés és befogadás, lényeglátás, fogalmak, összefüggések meglátása tartozik ide. Érzelmi-akarati élet szabályozottsága, önkontroll, kiegyensúlyozottság. Ezek szükségesek ahhoz, hogy a tanulásba bekapcsolódjanak, és kövessék a tanóra menetét.

Szociális érettség

A szociális érettség a közösségi életre szükséges alkalmazkodási készség megléte, szabályok elfogadása, akarat szabályozása. Ahhoz, hogy a gyerme-

kek elfogadják új környezetüket és új társaikat, fontos a szociális érettség. Sok gyermeknek problémát okoz a beilleszkedés, nem mindenki tud könnyen alkalmazkodni az új felálláshoz, vannak visszahúzódóbb és per sze hangadóbb diákok is. Fontos, hogy legyen bizonyos fokú kompromisszumkészség bennük, hogy elfogadják az új helyzetet és az új társaikat.

Csak a megfelelő szintre lehet építeni

Vannak olyan gyermekek, akik már úgy kerülnek az első osztályba, hogy tudnak olvasni.

– Akad olyan, aki csak a betűket ismeri, de olyan is, aki folyamatosan olvas – mondja az elsős pedagógus.

A megfelelő tudásszint, amelyet a gyermekek az óvodából és otthonról magukkal hoznak, az egyik legfontosabb az iskolakezdés során. Az iskolai tanulmányokat csak megfelelő szintre lehet építeni.

NL Cafe

Tanévkezdés

Nálunk az ingyenes oktatás is költséges

A szülők egy iskolai évben átlagosan 1 500 lejt fordítanak egy gyermekre, miközben az állam körülbelül 970 lejt ad, az európai uniós tagállamok közül ez a legkisebb összeg – áll a „Mentsük meg a gyermekeket” szervezet csütörtökön bemutatott tanulmányában. „Az ingyenes oktatás költséges” című tanulmány, amely bemutatja a román oktatás „rejtett költségeit”, kérdőívesszel készült 2010 márciusa és júniusa között, körülbelül 600 szülőből és 300 tanárból álló minta segítségével – mondta csütörtökön a jelentés bemutatásakor Mihaela Manole, a „Mentsük meg a gyermekeket” szervezet koordinátor-igazgatója. A tanulmány eredményei szerint 2006-ban Romániában átlagban 1 500 eurót fordítottak egy diákra vagy egy egyetemistára, szintén ebben az évben az európai átlag 5 700 euró körüli volt. A román tanügy legtöbb rejtett kiadása a magánóra (1 348 lejt), az otthon és az iskola közötti szállításra (több mint 700 lejt), valamint az iskolaidő alatt fogyasztott élelemre (több mint 600 lejt) megy. A tanulmány szerint az osztálypénz és az iskolapénz jelenti a legalacsonyabb rejtett költséget, összesen mintegy 80 lejt tesznek ki. „A szülők és tanulók az osztálypénz elköltéséről szóló döntésekben sokkal inkább részt vesznek, mint az iskolapénz elosztásában” – állítják a „Mentsük meg a gyermekeket” képviselői.

Paprika Rádió

Sorvad a magyar oktatás

A huszonhat magyar, illetve magyar tagozatos Arad megyei iskola közül három megszűnik, vagy nem indíthat magyar osztályt a 2010–2011-es tanévben.

Erdély.ma

25 oktatási intézmény szűnik meg Maros megyében gyermekhiány miatt:

A batizházi óvodát (r), a batizházi I-IV. osztályt, mindkét intézményt Cintosra helyezték. A feketelaki (m) I-IV. osztályosok ezentúl Bándon tanulnak, megszűnik a kiskőrödi (r) I-IV. oszt. – Kőrödszentmártonra járnak majd a gyermekek. Megszűnik a kisteremi (r) elemi – Nyáradkarácsonra, a csöbi (m) (I-IV.) Gyula-kutára, kisillyei (m) – Gernyeszegre, pálpataki (r) (óvoda és elemi iskola) – Görgényszentimrére, az oroszidenci (r) iskola Idesce-re, abosfalvi (m) óvoda Mikefalvára, az andrássytelepi (r) elemi iskola – Marosludásra, a felsőszakadati (r) ált. isk. – Szovátára, borzatanyai (r) elemi – Ratosnyára, a maroslaki (r), a sebesi (r), valamint a monosfalvi (r) óvodások és elemisták ezentúl Marosorosziara járnak, a várhegyi (r) elemi iskola – Maroszentannára, a Valea Pa(durii)-beli (r) és Valea S(urii)-beli (r) I-IV. osztályok Mezőcekedre, a toldalagi (r) – Vajdaszentiványra. Megszűnik a marosvásárhelyi 21. sz. óvoda (r/m), amely egy tömbházlakásban működött, illetve a dicsőszentmártoni 7-es óvoda (r).

Népujság

Iskolabezárások Kovászna megyében

Az iskolabezárásokról Keresztély Irma, megyei főtanfelügyelő elmondta, hogy az idén megszüntetik az uzonfüzesi, lisznyói és csernátóni általános iskolát. Utóbbi esetében a település központjában már működik a felszámolt régi helyett egy új, korszerű iskola. A diákokat minden esetben kisbusszokkal viszik a közszékhelyre vagy a legközelebbi településre.

A 2010-2011-es tanévben Kovászna megyében 332 oktatási intézmény kezd meg működését, amelyből 55 román, 201 magyar és 76 vegyes anyanyelvű. Ezekben ugyan szeptember 13-án beindul a tanítás, de nem mindegyik kap egészségügyi engedélyt. A főtanfelügyelő úgy véli, biztosan nem kap majd engedélyt a böloni óvoda, a helyi elemi és középiskolák, mivel nem sikerült befejezni az ezeknek otthont adó új épület építését.

Engedély nélkül indul majd az esztelneki iskola is, Miklósváron, Szacsván, Imecsfalván és Kurtapatakon pedig sem az óvoda, sem az iskola nem kap működési engedélyt.

MTI

Tanszertámogatás rászorulóknak

Szeptember 15-ig nyújthatják be igénylésüket a szülők tanszertámogatásra az iskolákban, a kéréseket a megyei tanfelügyelőségek összesítik.

A támogatásra azok az I–VIII. osztályos tanulók jogosultak, akiknek családjában az egy főre eső nettó jövedelem nem haladja meg az országos bruttó minimálbér felét, vagyis a 300 lejt.

Elnfő

Iskolakezdésre végeznek – ígéri a kivitelező

Ha a kivitelező tartani tudja az ígéretét, akkor iskolakezdésre befejeződhet a csikszeredai Petőfi Sándor Általános Iskola 2007-ben elkezdődött külső és belső felújítása. A rehabilitáció története a tervezettnél hosszabbra nyúlt, az előző kivitelezővel fel is bontották a szerződést.

A munkálatokat európai uniós és kormányzati összegekből fedezik, de az önkormányzat is jelentős összegeket adott az évek folyamán olyan munkák elvégzésére, amelyek nem kerültek bele a Bukarestben, az oktatási tárca illetékes hatósága által megkötött szerződésbe.

Csiki Hírlap

A konyha és környéke

Aki már főzött fával fűtött tűzhelyen, az különbséget tud tenni a gáztűzhely vagy villanyrezo, villany tűzhely és fafűtésű platni között. A fafűtéses vagy fa- és szénfűtéses főzhely amilyen ideális télen, annyira elviselhetetlen nyáron.

A szabályozható villanyrezo, villanysütő, gáztűzhely, gázsütő meggyorsítja, megkönnyíti a sütés-főzést, de a lobogó tűz melegével együtt a családot összetartó hangulatos ebédek, vacsorák világa is megszűnt.

A konyhaeszközök és konyhatechnika hűtőköre annak, hogy a háziasszony fontosnak tartja-e a családi életet és az ezzel kapcsolatos társas életet vagy sem. A konyha berendezése, a tűzhely és a tálalóasztal közötti távolság is jellemzője a háziasszonynak és az egész család táplálkozási kultúrájának. Ha a tálalóasztal távol van a konyhától, azt jelenti, valakitől, a háziasszonytól, a férjtől vagy a gyerekektől kiszolgálást igényelnek. Ha közel van az étkezőasztal, a tűzhely, és kéznél vannak a fűszerek, az étkészlet, az evőeszközök, akkor bárki feláll, ha valami hiányzik az asztról, pótolni tudja.

Gyakori, hogy az étkezőasztal a

fal mellett áll, egy, kettő vagy három oldalról megközelíthető, pedig az asztal értékét az adja, hogy körülülhető. Étkezéskor az arcokat körben látva a teljesség, az összetartozás élményét érezzük nap mint nap.

A háziasszony ételkészítési és tálalási módszereit öröklött és szerzett tényezők befolyásolják. Milyen volt a háziasszony családjában a szokás, milyen a férj családjában.

A konyhaeszközök, a konyhatechnika és a konyha légkörének tárgyalásakor beszéljünk a tárgyak elhelyezéséről, a konyha berendezéséről. A legszabványosabb lakótelepi sikkáttorkonyhának is lehet egyénijellege. A közeli szobában állíthatjuk fel az étkezőasztalt, amit nem minden alkalommal veszünk igénybe, de bármikor körülülhetünk.

Nem célszerű és nem esztétikus, ha a konyharészt függőnnyel eltakarjuk. Még hajó is a világitás, ha ablak nyílik a konyhából, a függőnyel takarás valami rejteztet fejez ki vagy éppen

a sütés-főzés helyének megvetését. A konyhából ajánlatos éppen olyan lakóhelyet kialakítani, mint a lakás többi részéből. Díszítéséről is úgy kell gondoskodni, mintha az is lakóhely és nem ideiglenes tartózkodási hely volna. A kellemes környezetben sokkal vonzóbb a munka, amit művészetnek is tekinthetünk: az anyaggal való találkozás nagy lehetőségének. A szerves anyagok átalakítását alkotásnak, teremtésnek tekinthetjük.

Konyhánkat általában fokozatosan rendezzük be. A fiatalok konyhájából még sok minden hiányzik, az elrendezés nem célszerű és esztétikailag is hiányos. A konyha is a lakásrendezés, a háztartás művészetének színtere. A konyhának nem a hűtőszekrény, az automata mosógép, a hófehér bútor, a patikai tisztaság a legfőbb dísz, hanem annak kifejezése, hogy sokat használt hely, mégis minden elfér, és összhang van a tárgyak között.

A szabvány konyha már alapvetően nem lehet szép, mert nem tükrözi lakóinak felfogását, véleményét, magatartását, érdeklődési körét. A vásárolt kisebb konyhatechnikai eszközöket sem akkor találjuk igazán szépnek, ha drága készletek, hanem

ha az egyes tárgyakhoz emlékek fűződnek. Az egyiket anyámtól, a másikat anyósomtól, a harmadikat nagynénemtől kaptam, a többit én magam vettem, de úgy, hogy harmonizáljon a többivel.

A konyhaeszközök nem mindig csak praktikus célokra szolgálnak. Már említettük, hogy a kovász milyen jelentős volt a magyar konyhában, hogy összetartó erőt jelentett, úgy a többi eszköz is tradicionális célt is szolgál.

Ha ezt nem vesszük figyelembe, ha a tárgyakkal nem tudunk azonosulni, amelyek kezünknek folytatásai, akkor ne várjuk, hogy a főzés öröm legyen.

Az egyéniséget, az otthont, a meleget, a barátságot, a családi összetartozást sugárzó konyhában jobb ízűek az ételek, akkor is, ha azok nem ínycsiklandozóak, hanem az ételek eredeti ízét, illatát közvetítik.

Részlet dr. Oláh Andor, Kállai Klára, Vadnai Zsolt: Reformkonyha c. könyvéből

